

Research Paper

The Mediating Role of Smartphone Addiction in the Relationship Between Insecure Attachment Styles and Phubbing in Iranian College Students

Mohammad Mahdi Akbarzadeh¹ , *Saeed Imani² , Shahriar Shahidi¹

1. Department of Clinical Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
2. Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Citation Akbarzadeh MM, Imani S, Shahidi SH. [The Mediating Role of Smartphone Addiction in the Relationship Between Insecure Attachment Styles and Phubbing in Iranian College Students (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2024; 30:E4977.1. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.30.4977.1>

doi <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.30.4977.1>

Received: 09 Apr 2024

Accepted: 12 Aug 2024

Available Online: 10 Nov 2024

ABSTRACT

Objectives The present study aimed to determine the mediating role of smartphone addiction in the relationship between insecure attachment styles and phubbing among Iranian college students.

Methods This is descriptive-correlational study using a structural equation modeling (SEM) approach. Participants were 615 college students (334 females, 281 males) with a mean age of 26.89±6.4 years, who were selected using a convenience sampling method from universities in Tehran, Iran. They completed online forms of Hazan & Shaver's attachment styles questionnaire, Sevari's mobile phone addiction scale, and Chotpitayasunondh et al.'s generic scale of being phubbed.

Results The findings indicated a significant direct relationship between insecure attachment styles (avoidant and anxious) and smartphone addiction ($P=0.001$, $\beta=0.5$), and between insecure attachment styles and phubbing ($P=0.012$, $\beta=0.16$). Moreover, smartphone addiction mediated the relationship between insecure attachment styles and phubbing ($P=0.005$, $\beta=0.366$).

Conclusion The college students with insecure attachment styles (avoidant and anxious) are more prone to smartphone addiction, which can lead to phubbing behaviors. Therefore, interventions should be used for fostering secure attachment styles and promoting healthy mobile use habits to reduce phubbing behaviors and thus enhance interpersonal relationships.

Key words:

Attachment Styles, Phubbing, Smartphone Addiction, Students

* Corresponding Author:

Saeed Imani, Assistant Professor.

Address: Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Shahid Shahriari Square, Evin, Tehran, Iran.

Tel: +98 (935) 2828428

E-mail: s_imani@sbu.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s); Publisher by Iran University Medical Sciences
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

Introduction

Smartphones are among the cost-effective devices that are widely used by people around the world. In 2021, approximately 3.8 billion people (about half of the world's population) were using smartphones. It is predicted that this number will surpass 4.5 billion by 2024, considering the prevalence of COVID-19. Smartphones play a fundamental role in maintaining or strengthening social relationships. However, their excessive use can ruin relationships and create conflicts among couples. These conflicts are mainly because of ignoring partner by choosing to prioritize phone usage, which is known as “phubbing”. This means that couples are physically present but do not pay complete attention to each other due to phone usage. Nowadays, phubbing behavior can occur in almost any social setting or interpersonal relationship. Phubbing among students can lead to a decline in the quality of friendships, low academic progress, concentration difficulties, lack of social relationships, and postponing tasks.

Few studies have been conducted on phubbing behaviors. No research has been conducted in Iran in the field of phubbing and its effective factors among students. Furthermore, the mediating role of smartphone addiction in the relationship between insecure attachment styles and phubbing has not been examined so far. Therefore, this study aims to investigate the mediating role of smartphone addiction in the relationship between insecure attachment styles and phubbing among Iranian college students.

Methods

This is a descriptive-correlational study using a structural equation modeling (SEM) approach. The study

population includes all students from universities in Tehran, Iran. Of these, 615 students (334 females and 281 males) with a mean age of 26.89 ± 6.4 years were selected using a convenience sampling method. The data collection tools were (a) Attachment Styles Questionnaire of Hazan and Shaver (1987) with 15 items and three subscales of secure (5 items), avoidant (5 items), and anxious (5 items), (b) Mobile Phone Addiction Questionnaire of Sevari (2014) with 13 items and three subscales of creativity loss (7 items), tendency (3 items), and loneliness (3 items); and (c) The generic scale of being phubbed developed by Chotpitayasunondh et al. in 2018 with 15 items and following subscales: Nomophobia (4 items), interpersonal conflict (4 items), self-isolation (4 items), and problem acknowledgement (3 items).

Descriptive statistics such as mean, standard deviation, frequency, and percentage were used to present the data. Then, inferential statistics were employed to test the research hypotheses. Confirmatory factor analysis (CFA) was conducted to test the measurement model for each variable. Then, the SEM method was employed to examine the model fit and test the research hypotheses. Data analysis was performed in SPSS software, version 27 and AMOS software, version 24.

Results

The values of fit indices are shown in Table 1. The results showed that the direct effect of insecure attachment styles (avoidant and anxious) on smartphone addiction was positive and significant ($P=0.001$, $\beta=0.5$); as insecure attachment increases, the smartphone addiction increases. The direct effect of smartphone addiction on phubbing was also positive and significant ($P=0.001$, $\beta=0.73$); as smartphone addiction increases, phubbing increases. The results also showed the positive and significant direct effect of insecure attachment styles on phubbing ($P=0.012$, $\beta=0.16$); with the increase

Table 1. Model fit indices

Model fit index	RMSEA	AGFI	NFI	GFI	IFI	CFI	χ^2/df	χ^2
The value obtained	0.054	0.968	0.981	0.989	0.98	0.98	2.79	19.55
The recommended value	Good <0.08 Acceptable <0.1	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	Good <3 Acceptable <5	-
Result	Optimal	Optimal	Optimal	Optimal	Optimal	Optimal	Good	-

Abbreviations: RMSEA= Root Mean Square Error of Approximation; AGFI= Adjusted Goodness of Fit Index; CFI= Comparative Fit Index; IFI= Incremental Fit Index; NFI= Normed Fit Index

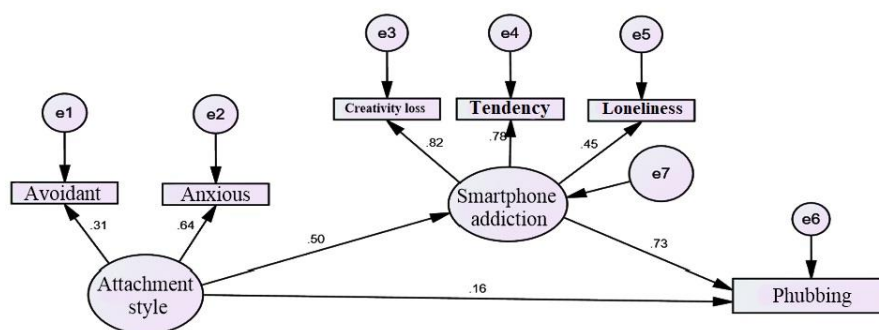

Figure 1. The SEM model with standardized regression coefficients

Iranian Journal of
PSYCHIATRY AND CLINICAL PSYCHOLOGY

of insecure attachment can predict phubbing, the level of phubbing increases.

The insecure attachment styles had significant indirect effect on phubbing through smartphone addiction ($P=0.005$, $\beta=0.366$). These results suggest that in students with avoidant and anxious attachment styles, the smartphone addiction level is higher. Figure 1 shows the SEM model with standardized coefficients. Sobel test was used to confirm the mediating effect of smartphone addiction. Considering that the value of Sobel statistic was 2.91 and this value was greater than 1.96, the mediation role of smartphone addiction in the relationship between insecure attachment styles and phubbing in students was confirmed.

Conclusion

The results of this study indicated higher levels of phubbing in students with avoidant and anxious attachment styles. Smartphone addiction played a mediating role in the relationship between insecure attachment styles and phubbing. The results of this study can help identify the factors affecting phubbing behaviors among college students in Iran. Interventional programs should be used for reducing insecure attachment styles and smartphone addiction among students to reduce their phubbing behaviors. Moreover, it is recommended that future studies investigate the relationship between these variables using a longitudinal design. Given the impact of phubbing behavior on the quality of marital relationships, investigating this relationship among couples is also recommended. This study was conducted on the general population. A similar study can be conducted on clinical populations

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All procedures followed were in accordance with the ethical standards of the Research Ethics Committees of [Shahid Beheshti University](#) (Code: IR.SBU.REC.1402.150).

Funding

This article was extracted from the master's thesis of Mohammad Mahdi Akbarzadeh, at the Department of Clinical Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, [Shahid Beheshti University](#), Tehran, Iran. This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Authors contributions

Writing: Mohammad Mahdi Akbarzadeh; Supervision, review & editing: Saeed Imani; advising: Shahriar Shahidi; final approval: All authors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors would like to thank all participants for their cooperation in this study.

مقاله پژوهشی

نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین سبک‌های دلبستگی ناایمن با فابینگ در دانشجویان

محمد مهدی اکبرزاده^۱، سعید ایمانی^۲، شهریار شهیدی^۱

۱. گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.
 ۲. گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation Akbarzadeh MM, Imani S, Shahidi SH. [The Mediating Role of Smartphone Addiction in the Relationship Between Insecure Attachment Styles and Phubbing in Iranian College Students (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2024; 30:E4977.1. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.30.4977.1>

doi <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.30.4977.1>

تاریخ دریافت: ۲۱ فروردین ۱۴۰۳
 تاریخ پذیرش: ۲۲ مرداد ۱۴۰۳
 تاریخ انتشار: ۲۰ آبان ۱۴۰۳

هدف پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دلبستگی ناایمن و فابینگ در دانشجویان انجام شد.

مواد و روش‌ها در قالب یک طرح توصیفی همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری، تعداد ۶۱۵ نفر (۳۳۴ زن، ۲۸۱ مرد با میانگین سنی ۲۶/۸۹ و انحراف معیار ۶/۴) از دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسش‌نامه‌های استاندارد سبک‌های دلبستگی هازان و شیور، پرسش‌نامه استاندارد اعتیاد به گوشی هوشمند و مقیاس عمومی فابینگ به شکل آنلاین پاسخ دادند.

یافته‌ها نتایج مطالعه نشان داد سبک‌های دلبستگی ناایمن با اعتیاد به گوشی هوشمند ($P=0/001$) و ($\beta=0/5$) با میزان فابینگ ($P=0/012$) رابطه مستقیم و معنی‌داری دارد. همچنین، متغیر اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دلبستگی ناایمن و فابینگ در دانشجویان نقش واسطه‌ای داشت ($P=0/005$)، ($\beta=0/366$).

نتیجه‌گیری: باتوجه به نتایج حاصل از این پژوهش، افرادی که سبک‌های دلبستگی ناایمن را از خود نشان می‌دهند، بیشتر مستعد اعتیاد به گوشی‌های هوشمند هستند که به نوبه خود باعث تشدید رفتارهای فابینگ و تضعیف تعاملات چهره‌به‌چهره می‌شود. این یافته‌ها بر اهمیت پرداختن به دلبستگی‌های ناایمن اساسی به دلیل کاهش اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و تأثیرات منفی آن و جلوگیری از رفتار فابینگ بر روابط اجتماعی تأکید می‌کنند. بنابراین مداخلاتی که با هدف تقویت دلبستگی ایمن و ترویج استفاده سالم از فناوری انجام می‌شوند، برای کاهش رفتار فابینگ و تقویت ارتباطات بین فردی معنی‌دار می‌توانند حائز اهمیت باشند.

کلیدواژه‌ها:

سبک‌های دلبستگی ناایمن، فابینگ، اعتیاد به گوشی هوشمند، دانشجویان

* نویسنده مسئول:

دکتر سعید ایمانی

نشانی: تهران، اوین، میدان شهید شهریار، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه مشاوره.

تلفن: ۲۸۲۸۴۲۸ (۹۳۵) ۰۹۸

پست الکترونیکی: s_imani@sbu.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s); Publisher by Iran University Medical Sciences

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

مقدمه

فوری به اطلاعات و ارتباطات پیشرفته را ارائه می‌دهند، اما در صورت استفاده بیش از حد یا نامناسب نیز با خطرات قابل توجهی از جمله اعتیاد به آن و رفتار فابینگ همراه است [۸]. در ارتباط با دوران دانشجویی، جایی که ایجاد شبکه‌های قوی و حمایتی بسیار مهم است، تأثیر فابینگ می‌تواند به‌ویژه مضر باشد. این رفتار، ارتباطات و تعلقاتی را که برای موفقیت و رفاه دانشجویان حیاتی است، می‌تواند تضعیف کند [۹]. همچنین یک سری پیامدهای منفی دیگر نیز این رفتار می‌تواند در دانشجویان داشته باشد مثل کاهش کیفیت روابط دوستانه، پیشرفت تحصیلی پائین، اختلال در تمرکز، کمبود روابط اجتماعی و به تعویق انداختن تکالیف [۱۰، ۱۱]. همچنین رضایت از زندگی و رضایت از روابط دوستانه در دانشجویان نیز می‌تواند تحت تأثیر رفتار فابینگ قرار گیرد و دچار اختلال شود [۱۲].

با عنایت به شیوع بالای رفتار فابینگ در میان جمعیت عمومی و علی‌الخصوص در دانشجویان و اثرات منفی آن بر روی این گروه، لازم است عوامل مؤثر بر رفتار فابینگ شناسایی شود. یکی از متغیرهایی که با پدیده فابینگ می‌تواند رابطه داشته باشد و بر آن اثر بگذارد، سبک‌های دلبستگی است [۱۳]. بالبی دلبستگی را پیوند عاطفی عمیقی می‌داند که ما با افراد خاصی در زندگیمان برقرار می‌کنیم [۱۴]. زمانی که نوزاد والد را در دسترس و قابل‌اعتماد بداند و این تجارب را درونی کند، دلبستگی ایمن شکل می‌گیرد اما زمانی که نوزاد احساس ایمنی نکند، سیستم دلبستگی در پاسخ به آشفتگی ناکام می‌ماند و دلبستگی نایمن شکل می‌گیرد [۱۵]. افرادی که دلبستگی نایمن اضطرابی دارند از طرد شدن در روابط بین فردی می‌ترسند و علاقه دارند به دیگران نزدیک شوند و وقتی که مراقب آن‌ها یا شریک عاطفی آن‌ها در اطرافشان نباشد دچار اضطراب می‌شوند [۱۶]. در واقع، می‌توان گفت بین دلبستگی اضطرابی و رفتار فابینگ رابطه وجود دارد و این موضوع باعث افزایش تعارض و کاهش رضایت می‌شود [۱۷]. همچنین افرادی که دلبستگی ایمن دارند کمتر درگیر استفاده از گوشی‌های هوشمند در طول تعاملات رو در رو (پدیده فابینگ) هستند، در حالی که در افرادی که دلبستگی نایمن دارند این موضوع بیشتر است [۱۸]. مطالعات قبلی نیز بر نقش تجارب دلبستگی در اوایل دوران کودکی با مراقب اولیه بر درک رفتارهای مشکل‌ساز برای استفاده از فناوری‌ها (گوشی هوشمند، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی) تأکید کرده‌اند [۱۹، ۲۰]. از طرفی سان و میلر نیز در پژوهش خود نشان دادند بین سبک‌های دلبستگی نایمن (اضطرابی و اجتنابی) و رفتار فابینگ یک رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد [۵]. این پژوهش‌ها علی‌رغم اینکه مفید هستند اما حجم نمونه آن‌ها نسبت به حجم نمونه پژوهش حاضر کمتر بوده است.

با وجود مطالعاتی که نشان‌دهنده رابطه بین سبک‌های دلبستگی نایمن با رفتار فابینگ بودند و با توجه به مطالعات ضد

گوشی‌های هوشمند^۱ از جمله دستگاه‌های مقرون به صرفه‌ای هستند که امروزه به‌واسطه کاربردهای گسترده‌ای که دارند مثل قابل حمل بودن و دسترسی داشتن به اینترنت، جمعیت کثیری از مردم جهان از آن استفاده می‌کنند، به‌طوری که در سال ۲۰۲۱ حدود ۳/۸ میلیارد از مردم جهان (حدود نیمی از جمعیت جهان) از گوشی‌های هوشمند استفاده می‌کردند [۱]. و پیش‌بینی می‌شود با توجه به شیوع کووید-۱۹ این تعداد تا سال ۲۰۲۴ از ۴/۵ میلیارد نفر هم عبور کند [۲]. مردم با استفاده از طیف وسیعی از برنامه‌های گوشی‌های هوشمند می‌توانند عملکردهای مختلفی را انجام دهند که بسیاری از آن‌ها می‌توانند بر رفاه و رضایت از زندگی فرد مؤثر باشند [۳]. برای بسیاری، گوشی‌های هوشمند در حفظ و تقویت روابط اجتماعی نقش اساسی دارند، اما از طرفی، گوشی‌های هوشمند ممکن است باعث جدایی افراد نیز شوند، به‌طوری که گاهی افراد توجه بیشتری به گوشی هوشمند خود نسبت به افرادی که در تعامل مستقیم و رودررو با آن‌ها هستند می‌کنند که این موضوع می‌تواند باعث اختلافاتی در روابط نیز شود [۴]. این اختلافات تا حد زیادی نتیجه افزایش روزافزون نادیده گرفتن افراد به‌واسطه استفاده و توجه بیش از حد به گوشی‌های هوشمند است که از آن با عنوان پدیده فابینگ^۲ یاد می‌شود. بدین معنا که افراد از نظر فیزیکی باهم هستند اما به‌دلیل استفاده از گوشی هوشمند توجه کامل به یکدیگر نشان نمی‌دهند. امروزه، رفتار فابینگ ممکن است تقریباً در هر محیط اجتماعی یا در روابط میان فردی رخ دهد [۵].

پژوهشگرانی در پژوهشی دریافتند که تقریباً ۷۰ درصد از شرکت‌کنندگان در مطالعه خود حداقل یک‌بار در روز، دیگران را مورد فابینگ قرار می‌دهند و بیش از ۷۸ درصد از افراد نیز گزارش کردند که حداقل یک‌بار در روز مورد فابینگ قرار می‌گیرند [۶]. علاوه بر شیوع بالایی که فابینگ دارد، درباره تأثیر رفتار فابینگ بر دوران دانشجویی نیز می‌توان گفت که این مقطع، دوره حساسی است که با رشد شخصی قابل توجه، چالش‌های تحصیلی و توسعه مهارت‌های اجتماعی مشخص می‌شود. در طول این سال‌ها است که دانشجویان پایه‌های شغلی و روابط آینده خود را می‌سازند. درگیر شدن در فعالیتهای دانشگاه و ایجاد دوستی‌های معنی‌دار از اجزای ضروری برای یک زندگی دانشجویی کامل هستند. این تعاملات نه تنها عملکرد تحصیلی را افزایش می‌دهد، بلکه به رفاه عاطفی و اجتماعی دانشجویان نیز کمک می‌کند [۷].

با این حال، رواج فزاینده فناوری، به‌ویژه تلفن‌های هوشمند، پویایی جدیدی را به زندگی دانشجویی وارد کرده است، در حالی که تلفن‌های هوشمند مزایای متعددی مانند دسترسی

1. Smartphone
2. Phubbing

روش

شرکت‌کنندگان

طرح این پژوهش توصیفی-همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران بود. براساس جدول مورگان، حجم نمونه لازم برای جوامع با حجم نامحدود ۳۸۴ نفر محاسبه شده است. از نرم‌افزار IBM SPSS Sample Power نسخه ۳ نیز برای مشخص کردن حجم نمونه استفاده شد و این نرم‌افزار برای سطح اطمینان ۰/۹۵ و ۰/۹۹ به ترتیب حجم نمونه لازم را ۳۵۷ نفر و ۵۰۶ نفر تعیین کرد. همچنین براساس نظر کلاین [۳۳] برای انجام پژوهش‌های مدل‌یابی معادلات ساختاری نیاز است تعداد نمونه حداقل ۲۰۰ نفر باشد و به ازای هر یک از پارامترها ۱۵ تا ۲۰ نفر حجم نمونه در نظر گرفت. باتوجه‌به اینکه در پژوهش حاضر ۱۴ پارامتر بود، حجم نمونه لازم برای مطالعه حاضر ۲۱۰ تا ۲۸۰ نفر تخمین زده شد. بنابراین، باتوجه‌به در نظر گرفتن نرخ ریزش ۳۰ درصدی (تکمیل نشدن بیش از ۳۰ درصد پرسش‌نامه‌ها یا مخدوش بودن پرسش‌نامه و غیره) و برآزش مطلوب داده‌ها، از بین جامعه، تعداد ۶۱۵ نفر (۳۳۴ زن و ۲۸۱ مرد با میانگین سنی ۲۶/۸۹ و انحراف‌معیار ۶/۶۴) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

ملاک‌های ورود شامل ۱. رضایت آگاهانه افراد جهت شرکت در پژوهش و ۲. سن بالای ۱۸ سال، ملاک عدم ورود نیز شامل ابتلا به اختلالات افسردگی و اضطراب براساس اظهار فرد شرکت‌کننده بود (در ابتدای پرسش‌نامه سؤالی مبنی بر اینکه آیا براساس تشخیص روان‌پزشک یا روان‌شناس به اختلالات افسردگی و اضطراب مبتلا هستید یا خیر؟ مطرح شد که در صورتی که شرکت‌کنندگان پاسخ مثبت می‌دادند امکان پاسخ به پرسش‌نامه‌ها را نداشتند) به دلیل اینکه اختلالات افسردگی و اضطراب با فابینگ رابطه دارد [۳۴]. همچنین پاسخگویی ناقص به ۳۰ درصد یا بیشتر از آن به سؤالات پرسش‌نامه‌ها یا پاسخ دادن به سؤالات پرسش‌نامه‌ها به صورت تصادفی از جمله ملاک خروج این پژوهش بود.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی^۴

این پرسش‌نامه توسط پژوهشگر ساخته و جهت به دست آوردن اطلاعات جمعیت‌شناختی مانند جنس، تحصیلات، سن و وضعیت تأهل به کار برده شد.

و نقیضی که وجود داشتند، به نظر می‌رسد بعضی از متغیرها از جمله اعتیاد به گوشی هوشمند نیز می‌تواند در این رابطه نقش ایفا کند. یکی از الگوهای استفاده مشکل‌ساز از گوشی هوشمند، اعتیاد به گوشی هوشمند^۳ است [۲۱، ۲۲]. اعتیاد به گوشی هوشمند یک جزء از استفاده مشکل‌ساز از گوشی هوشمند است که با علائم تعارض، تغییر خلق‌و‌خو، علائم ترک، تحمل و عود براساس مؤلفه‌های اعتیاد مشخص می‌شود [۲۳]. در زمینه ارتباط بین اعتیاد به گوشی‌های هوشمند، فابینگ و دل‌بستگی می‌شود به دو خط پژوهشی اشاره کرد. از یک سو می‌توان گفت گوشی‌های هوشمند ابزاری برای حفظ روابط و نگهداشتن روابط اجتماعی و خاطرات هستند و این موضوع باعث می‌شود آن‌ها به هدف آسان‌تر و دردسترس‌تری برای واکنش‌های جبرانی دل‌بستگی نسبت به سایر اشیا تبدیل شوند [۲۲]. اکثر مطالعات این دیدگاه را که سبک‌های دل‌بستگی نایمن با اعتیاد به گوشی هوشمند رابطه دارد تأیید می‌کنند [۲۴-۲۶]. از سوی دیگر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند نیز می‌تواند رفتار فابینگ را پیش‌بینی کند [۲۷]. ضمن اینکه بسیاری از پژوهشگران رفتار فابینگ را نتیجه اعتیاد به گوشی هوشمند می‌دانند [۱۳، ۲۸]. همچنانکه چوتیپتایاسونوند و همکاران در پژوهشی نشان دادند استفاده مشکل‌ساز از گوشی هوشمند پیش‌بینی‌کننده قابل توجهی برای افزایش رفتار فابینگ است [۶]. پس باتوجه‌به ارتباط بین سبک‌های دل‌بستگی نایمن با اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و تأثیر اعتیاد به گوشی‌های هوشمند بر روی فابینگ، پس می‌توانیم فرض کنیم که اعتیاد به گوشی‌های هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی نایمن و فابینگ نقش واسطه‌ای دارد اما این موضوع بررسی نشده است.

همان‌طور که بررسی‌ها نشان داده‌اند، پژوهش‌هایی در ارتباط با رفتار فابینگ انجام شده است [۲۹، ۳۰]؛ اما این پژوهش‌ها بسیار اندک بوده است. ضمن اینکه هیچ پژوهشی در ایران درباره پدیده فابینگ و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان انجام نشده است. حال آنکه براساس ادبیات پژوهشی، پدیده فابینگ از جمله پدیده‌های مهم در پیش‌بینی رضایت از زندگی [۳۱]، رضایت از روابط دوستانه [۳۰] و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان است [۳۲] و در سال‌های اخیر توجه‌های جهانی به این پدیده بیشتر شده است. همچنین تاکنون نقش میانجی اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی نایمن و فابینگ بررسی نشده است. بنابراین، باتوجه‌به موارد یادشده، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی نایمن و فابینگ در دانشجویان است.

4. Demographic questionnaire

3. Smartphone Addiction (SA)

پرسش‌نامه استاندارد سبک‌های دلبستگی هازان و شیوره

سال ۲۰۱۸ ساخته شده است. این مقیاس دارای ۱۵ سؤال می‌باشد که به صورت طیف لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) نمره گذاری می‌شود. این مقیاس دارای زیرمؤلفه‌های ۱. نوموفوبیا (۴ مورد)، ۲. تعارض بین فردی (۴ مورد)، ۳. خودانزوایی (۴ مورد) و ۴. تأیید مشکل فابینگ یا تأیید فابینگ بودن (۳ مورد) است. نمرات بالاتر بیانگر رفتار فابینگ بالاتر در فرد پاسخ‌دهنده خواهد بود. چوتیبیتایسونوند و همکاران آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه را ۰/۹۳ و برای خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین فردی، خودانزوایی و تأیید مشکل به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۷ و ۰/۸۳ و ۰/۸۲ به دست آورده‌اند [۳۸]. در ایران نیز، اصفهانی و همکاران در پژوهش خود روایی و پایایی مناسبی را برای این پرسش‌نامه گزارش کردند. این افراد آلفای کرونباخ را برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۷ و برای هر یک از عامل‌های نوموفوبیا ۰/۸۲، تعارض میان فردی ۰/۷۹، خودانزوایی ۰/۸۷، تأیید مشکل فابینگ ۰/۷۵ گزارش کردند [۳۹]. در مطالعه حاضر نیز آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۸ و برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های نوموفوبیا، تعارض بین فردی، خودانزوایی و تأیید مشکل فابینگ به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۲، ۰/۸۸ و ۰/۶۱ به دست آمد.

نحوه اجرای پژوهش

پس از کسب کد اخلاق از کمیته اخلاق در پژوهش زیستی دانشگاه شهید بهشتی، پرسش‌نامه‌های لازم توسط ابزار پرسش‌نامه‌ساز آنلاین پرسلاین در قالب یک لینک پرسش‌نامه آنلاین جهت ارسال در گروه‌ها، صفحات و شبکه‌های اجتماعی طراحی شد. سپس لینک پرسش‌نامه با ارائه توضیحاتی درباره هدف و ضرورت پژوهش، معیارهای ورود، معیار عدم ورود و معیار خروج از پژوهش و توضیحاتی درباره مسائل اخلاقی مثل حفظ حریم شخصی، محرمانه ماندن اطلاعات، تحلیل گروهی داده‌ها و همچنین هر زمان که بخواهند می‌توانند از پژوهش خارج شوند و شرکت در این پژوهش کاملاً داوطلبانه است، در شبکه‌های اجتماعی قرار داده شد. در ابتدای پرسش‌نامه‌ها عبارت «از شرکت در این پژوهش رضایت دارم و به خواست خودم در این پژوهش شرکت می‌کنم (رضایت آگاهانه)» قرار داده شد که شرکت‌کنندگان با تأیید آن، ابتدا به بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی (اعم از سن، جنس، وضعیت تأهل و وضعیت تحصیلات) وارد می‌شدند و با پر کردن آن، بخش سؤالات آغاز شده و همچنین در ابتدای هر پرسش‌نامه نیز توضیحاتی درباره آن پرسش‌نامه به شرکت‌کنندگان داده می‌شد. در پایان نیز داده‌های حاصل از پرسش‌نامه‌ها توسط شرکت‌کنندگان از طریق سایت پرسلاین به صورت خروجی اکسل دریافت شد.

این پرسش‌نامه را هازان و شیوره در سال ۱۹۸۷ ساخته‌اند. این پرسش‌نامه ۱۵ مورد دارد که ۵ مورد مربوط به سبک دلبستگی ایمن، ۵ مورد مربوط به سبک دلبستگی نایمن اجتنابی و ۵ مورد مربوط به سبک دلبستگی نایمن اضطرابی است. این پرسش‌نامه براساس یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (از ۱=خیلی کم تا ۵=خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شود. حداقل و حداکثر نمره افراد در این مؤلفه‌ها بین ۵ تا ۲۵ است و خرده‌مقیاسی که فرد نمره بالاتری در آن کسب کند به‌عنوان سبک دلبستگی فرد در نظر گرفته می‌شود. هازان و شیوره اعتبار بازآزمایی برای کل پرسش‌نامه را ۰/۸۱ و اعتبار با آلفای کرونباخ را ۰/۷۸ گزارش کردند. همچنین روایی محتوایی را خوب گزارش کردند و روایی سازه را در حد بسیار خوب به دست آوردند [۳۵]. در ایران نیز بشارت ضرایب آلفای کرونباخ را برای خرده‌مقیاس‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا برای یک نمونه ۱۴۸۰ نفری برای کل شرکت‌کننده‌ها به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۴، ۰/۸۵ و برای زنان به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۴ و برای مردان به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۶ گزارش کرد [۳۶]. همچنین در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای سبک‌های دلبستگی نایمن اجتنابی، ایمن و نایمن اضطرابی (دوسوگرا) به ترتیب ۰/۷، ۰/۷ و ۰/۶۹ به دست آمد.

پرسش‌نامه استاندارد اعتیاد به گوشی هوشمند^۶

این پرسش‌نامه را کریم سواری در سال ۲۰۱۴ ساخته و هنجاریابی کرده است. این پرسش‌نامه دارای ۱۳ مورد است که دارای ۳ زیرمقیاس خلاقیت‌زدایی (۷ سؤال)، میل‌گرایی (۳ سؤال) و احساس تنهایی (۳ سؤال) است. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه براساس یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (از ۱=هرگز تا ۵=همیشه) است. حداقل نمره فرد در کل پرسش‌نامه ۱۳ و حداکثر نمره نیز ۶۵ می‌باشد. نمرات بالاتر بیانگر اعتیاد به گوشی هوشمند بالاتر در فرد پاسخ‌دهنده خواهد بود و برعکس. روایی پرسش‌نامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی بررسی و روایی آن مطلوب گزارش شد. درباره همسانی درونی پرسش‌نامه نیز آلفای کرونباخ آن برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۵ و برای خرده‌مقیاس‌های خلاقیت‌زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی به ترتیب ۰/۷، ۰/۸۳ و ۰/۷ و ۰/۷ به دست آمد [۳۷]. همچنین در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۸ و برای خرده‌مقیاس‌های خلاقیت‌زدایی، میل‌گرایی و احساس تنهایی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۶۷ و ۰/۷ به دست آمد.

مقیاس عمومی فابینگ^۷

مقیاس عمومی فابینگ توسط چوتیبیتایسونوند و همکاران در

5. Attachment Styles Questionnaire

6. Standard Smartphone Addiction Questionnaire

7. The generic scale of phubbing

تحلیل داده‌ها

ابتدا جهت تلخیص داده‌ها از آمار توصیفی از میانگین، انحراف معیار، فراوانی و همبستگی پیرسون استفاده شد. سپس جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از آمار استنباطی استفاده شد. پیش از شروع آزمون فرضیه‌ها ابتدا مفروضه‌های لازم بررسی شد. جهت بررسی مفروضه نرمالیتی از شاخص‌های کشیدگی و چولگی استفاده شد که برای برقراری این مفروضه باید مقدار آن بین -1 و $+1$ باشد. همچنین برای بررسی مفروضه هم خطی نیز از شاخص‌های VIF و Tol استفاده شد که برای تأیید این مفروضه، VIF باید کمتر از 10 و Tol هم باید بیشتر از 0.1 باشد. برای بررسی مفروضه استقلال باقیمانده‌ها نیز از آماره دوربین - واتسون استفاده شد که برای برقراری مفروضه استقلال باقیمانده‌ها باید مقدار آن بین $1/5$ تا $2/5$ باشد و پس از آن در آمار استنباطی، ابتدا آزمون مدل اندازه‌گیری برای تک‌تک پرسش‌نامه‌ها با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) انجام شد. پس از آزمون مدل اندازه‌گیری، آزمون مدل ساختاری برای بررسی برازش مدل و همچنین بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز نرم افزارهای SPSS و AMOS به ترتیب نسخه ۲۷ و ۲۴ به کار گرفته شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر، ۶۱۵ نفر شرکت کردند که ۳۳۴ نفر (۵۴/۳ درصد) زن بودند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان بین ۱۸ تا ۴۵ سال بود و میانگین آن نیز ۲۶/۸۹ با انحراف معیار ۶/۴ بود. در این پژوهش، ۳۱۲ نفر (۵۰/۷ درصد) از شرکت‌کنندگان دانشجوی لیسانس، ۲۶۹ نفر (۴۳/۷ درصد) دانشجوی فوق لیسانس و ۳۴ نفر (۵/۵ درصد) نیز دانشجوی دکتری تخصصی بودند. همچنین ۴۹۲ نفر (۸۰ درصد) از شرکت‌کنندگان مجرد و ۱۲۳ نفر (۲۰ درصد) از شرکت‌کنندگان نیز متأهل بودند.

در جدول شماره ۱، به شاخص‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای این پژوهش و همبستگی بین آن‌ها پرداخته شده است. نتایج همبستگی حاکی از این بود که سبک‌های دلبستگی ناایمن (اجتنابی و اضطرابی) با تمام مؤلفه‌های اعتیاد به گوشی هوشمند به جز احساس تنهایی رابطه مثبت و معنی‌دار دارد. همچنین تمام مؤلفه‌های اعتیاد به گوشی هوشمند با تمام مؤلفه‌های فابینگ رابطه مثبت و معنی‌دار دارد. نتایج ضریب پیرسون حاکی از یک رابطه مثبت و معنی‌دار بین سبک‌های دلبستگی ناایمن و تمام مؤلفه‌های فابینگ به جز نوموفوبیا بود.

درباره مفروضه نرمالیتی داده‌ها کشیدگی و چولگی هیچ‌یک از متغیرها بیشتر از $+1$ و کمتر از -1 نبود. بنابراین این مفروضه برقرار است. همچنین در مفروضه هم خطی نیز VIF همه متغیرها کمتر از 10 و Tol نیز برای همه متغیرها بیشتر از 0.1 بود؛ بنابراین این

مفروضه نیز تأیید می‌شود. درباره مفروضه استقلال باقیمانده‌ها نیز، مقدار آماره دوربین - واتسون بین $1/5$ تا $2/5$ بود، بنابراین می‌توان گفت این مفروضه نیز برقرار است.

آزمون مدل اندازه‌گیری نیز با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی انجام شد. براساس تحلیل عاملی تأییدی برازش مدل برای هر سه پرسش‌نامه در سطح مطلوب قرار داشت. همچنین بار عاملی بین متغیر مکنون و متغیرهای مشاهده‌شده برای هر سه پرسش‌نامه بالاتر از 0.5 بود. بار عاملی شدت رابطه بین متغیرهای مکنون و قابل مشاهده در تحلیل عاملی تأییدی است. همچنین حداقل مقدار قابل قبول برای بار عاملی هر یک از متغیرهای مشاهده‌شده با متغیر مکنون مرتبط 0.5 است [۳۳]. از شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده^۸ نیز برای بررسی روایی همگرا استفاده شد. مگر و همکاران مقادیر بیشتر از 0.4 را برای این شاخص قابل قبول دانسته‌اند [۴۰] که شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده برای تمام متغیرها در پژوهش حاضر بالاتر از 0.4 بود. در آخر نیز آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای متغیرهای پنهان و خرده‌مقیاس‌های آن‌ها بزرگتر از 0.6 بود که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول است. با توجه به تأیید آزمون مدل اندازه‌گیری با تحلیل عاملی تأییدی، می‌توان به بررسی آزمون مدل ساختاری پرداخت.

برای آزمون مدل ساختاری، ابتدا شاخص‌های برازش مدل بررسی شدند. جهت بررسی برازش مدل از شاخص‌های کای اسکوئر^۹، نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^{۱۰}، نیکویی برازش^{۱۱}، برازش مقایسه‌ای^{۱۲}، برازش هنجار شده^{۱۳} و برازندگی فزاینده^{۱۴} استفاده شد. شاخص‌های برازش، مقدار مناسب و تفسیر آن‌ها در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

نتایج مدل نشان داد اثر مستقیم و استاندارد سبک‌های دلبستگی ناایمن بر اعتیاد به گوشی هوشمند مثبت و معنی‌دار است ($\beta=0.105, P=0.001$)، به طوری که با افزایش دلبستگی ناایمن، میزان اعتیاد به گوشی هوشمند نیز افزایش می‌یابد و برعکس. همچنین اثر مستقیم و استاندارد اعتیاد به گوشی هوشمند بر فابینگ نیز مثبت و معنی‌دار است ($\beta=0.173, P=0.001$)، به طوری که اعتیاد به گوشی هوشمند می‌تواند فابینگ را پیش‌بینی کند؛ این نتایج حاکی از این است که با افزایش میزان اعتیاد به گوشی هوشمند، میزان فابینگ نیز افزایش پیدا می‌کند و برعکس. نتایج مدل، اثر مستقیم و استاندارد سبک‌های دلبستگی ناایمن

8. Average Variance Extracted (AVE)
9. Chi-squared test
10. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
11. Goodness of Fit Index (GFI)
12. Comparative Fit Index (CFI)
13. Normed Fit Index (NFI)
14. Incremental Fit Index (IFI)

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار و همبستگی بین متغیرهای پژوهش (n=۶۱۵)

متغیرها	خرده‌مقیاس‌ها	میانگین ± انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
سبک‌های دل بستگی	۱. سبک اجتنابی ۲. سبک اضطرابی	۱۳/۱۳ ± ۳/۳۲ ۱۰/۰۳ ± ۳/۰۷	۱	-۰/۱۹۷**							
اعتیاد به گوشی هوشمند	۳. خلایقیت زدایی ۴. میل گرایبی ۵. احساس تنهایی	۲۲/۳۷ ± ۵/۵۱ ۶/۸۰ ± ۲/۴۱ ۸/۵۸ ± ۲/۴۳		۰/۲۷۷** -۰/۱۰۹** -۰/۰۳۴	۱ ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**	۰/۲۷۷** ۰/۲۴۳** ۰/۱۹۸**
	۶. نوموفوبیا ۷. تعارض بین فردی	۱۲/۲۳ ± ۴/۰۲ ۸/۰۷ ± ۲/۹۷		۰/۰۵۲ ۰/۱۶۰**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**	۰/۲۴۰** ۰/۲۰۹**
فابینگ	۸. خودانزویایی ۹. تأیید مشکل فابینگ	۷/۸۲ ± ۲/۰۹ ۱۰/۰ ± ۱/۹۸		۰/۲۶۲** ۰/۱۰۳*	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**	۰/۲۹۳** ۰/۲۲۹**

*P<۰/۰۱، **P<۰/۰۰۵

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل بستگی نایمن و فابینگ در دانشجویان انجام شد. نتایج این مطالعه نشان دهنده میزان بالاتری از فابینگ در افرادی بود که سبک‌های دل بستگی اجتنابی و اضطرابی داشتند. همچنین نتایج این پژوهش حاکی از آن بود که اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل بستگی نایمن و فابینگ نقش واسطه‌ای دارد.

از حیث ارتباط سبک‌های دل بستگی نایمن و فابینگ، نتایج این مطالعه همسو با نتایج پژوهش‌های سان و میلر [۵]، دیوید و روبرت [۱۷]، ماسلی و پارکر [۴۱] و لیو و همکاران [۴۲] بود که نشان دادند بین سبک‌های دل بستگی نایمن و فابینگ رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در تبیین این رابطه می‌توان گفت افرادی که سبک دل بستگی اضطرابی دارند از طرد شدن توسط دیگران می‌ترسند و به صمیمیت با دیگران نیاز شدیدی دارند [۳۵]. این افراد احتمالاً بیشتر دیگران را مورد فابینگ قرار می‌دهند، زیرا ممکن است با افراد صمیمی دیگری که به صورت فیزیکی حضور ندارند از طریق گوشی‌های هوشمند خود (شبکه‌های

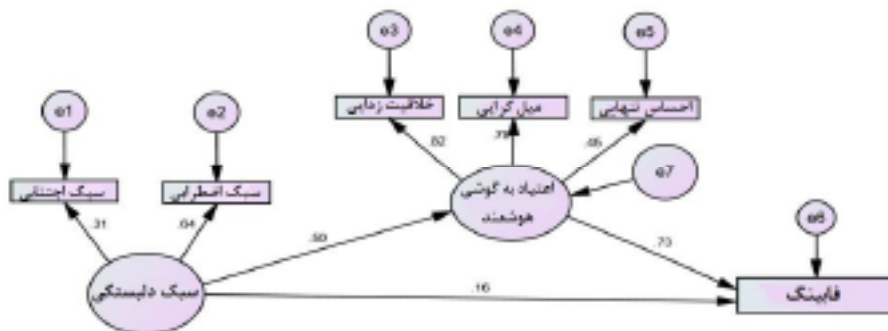
بر فابینگ را مثبت و معنی‌دار نشان داد ($\beta=۰/۱۶$ ، $P=۰/۰۱۲$)، به طوری که دل بستگی نایمن می‌تواند فابینگ را پیش‌بینی کند و با افزایش دل بستگی نایمن، میزان فابینگ نیز افزایش پیدا می‌کند و با کاهش آن نیز میزان فابینگ کاهش می‌یابد.

همچنین ضریب اثر غیرمستقیم سبک‌های دل بستگی نیز بررسی شد که نتایج نشان داد سبک‌های دل بستگی نایمن به صورت غیرمستقیم و با میانجیگری اعتیاد به گوشی هوشمند می‌تواند میزان فابینگ را در دانشجویان پیش‌بینی کند ($P=۰/۰۰۵$ ، $\beta=۰/۳۶۶$)؛ این نتایج حاکی از این است که در دانشجویان با سبک‌های دل بستگی اجتنابی و اضطرابی، هرچه میزان اعتیاد به گوشی هوشمند بیشتر باشد، میزان فابینگ نیز افزایش پیدا خواهد کرد و برعکس. برای درک بهتر، تحلیل مدل معادلات ساختاری انجام شده و مدل همراه با ضرایب استاندارد شده معنی‌دار در تصویر شماره ۱ گزارش شده است. همچنین جهت اطمینان بیشتر از نتیجه به دست آمده برای فرضیه اصلی، از آزمون سوئل نیز برای بررسی معنی‌داری اثر غیرمستقیم استفاده شد. باتوجه به اینکه مقدار آماره سوئل ۲/۹۱ به دست آمد و این مقدار از ۱/۹۶ بزرگتر بود، بنابراین میانجیگری اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دل بستگی نایمن و فابینگ در دانشجویان تأیید می‌شود.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل

شاخص	برآزش مدل	RMSEA	AGFI	NFI	GFI	IFI	CFI	X ² /df	X ²
مقدار به دست آمده		۰/۰۵۴	۰/۹۶۹	۰/۹۸۱	۰/۹۸۹	۰/۹۸	۰/۹۸	۰/۷۹	۱۹/۵۵
مقدار مناسب شاخص		<۰/۰۸ خوب >۰/۱ قابل قبول	<۰/۹	<۰/۹	<۰/۹	<۰/۹	<۰/۹	>۳ خوب >۵ قابل قبول	-
تفسیر برازش		خوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	خوب	-

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

تصویر ۱. مدل نظری پژوهش همراه با ضرایب رگرسیونی استاندارد شده.

مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالین ایران

خود می‌روند، زیرا به آن‌ها احساس خوشایندی در زمان‌هایی می‌دهد که نیاز به حمایت اجتماعی دارند. همچنین کونوک و همکاران دلبستگی به اشیاء را به‌عنوان یکی از روش‌های دلبستگی جبرانی در زمانی که چهره‌های دلبستگی در دسترس نیستند بیان کردند [۲۰].

براساس این پژوهش، دلبستگی به اشیاء معمولاً در زمانی اتفاق می‌افتد که ارتباطات میان فردی مهم افراد به‌طور موقت از دست رفته‌اند یا کاهش پیدا کرده‌اند. همچنین در مواردی که فرد اطمینان خودش را به چهره‌های دلبستگی از دست می‌دهد نیز به سمت دلبستگی جبرانی می‌رود [۲۰]. در نتیجه، گوشی‌های هوشمند می‌توانند به‌عنوان یکی از اهداف دلبستگی جبرانی تلقی شوند که موجب احساس امنیت می‌شوند و به‌عنوان یک جبران و جایگزین برای روابط میان فردی و اجتماعی فرد تلقی می‌شوند. بنابراین، افرادی که همیشه درباره در دسترس بودن چهره‌های دلبستگی نامطمئن هستند، احتمال اینکه دلبستگی جبرانی به اشیاء در آن‌ها ایجاد شود بالاتر است.

همچنین براساس مدل کارکردی بالبی می‌توان گفت افرادی که سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی دارند به‌دلیل وضعیت روانی ناسالم تمایل بیشتری به اعتیاد‌های رفتاری درونی و بیرونی (قمار، مواد مخدر و الکل) دارند [۵۰]. بنابراین می‌توان بیان کرد که افرادی که سبک‌های دلبستگی ناایمن بیشتری دارند، گوشی‌های هوشمند خود را به‌عنوان یک هدف دلبستگی برای ارضای نیازهای دلبستگی‌شان نیز به کار می‌برند [۲۰]. این تمایل‌ها ممکن است باعث شود افرادی که سبک‌های دلبستگی ناایمن دارند در جدا شدن از تلفن هوشمند خود با مشکل مواجه شوند و علائم اعتیاد به گوشی هوشمند مانند عدم کنترل مؤثر بر استفاده از گوشی هوشمند، اتکای روانی به دستگاه، بی‌تفاوتی نسبت به پیامدهای منفی و تجربه اضطراب هنگام جدا شدن از گوشی هوشمند را نشان دهند [۵۱]. بنابراین منطقی است افرادی که سبک‌های دلبستگی ناایمن و میزان بالاتری از اعتیاد به گوشی هوشمند دارند، رفتار فابینگ بیشتری نیز نشان دهند.

اجتماعی و پیام‌های متنی) در ارتباط باشند. همچنین افرادی که سبک دلبستگی اجتنابی دارند، در روابط خود نسبت به افرادی که سبک دلبستگی اضطرابی دارند، مستقل‌تر هستند و از روابط نزدیک با دیگران اجتناب می‌کنند [۳۵]. بنابراین، این افراد از گوشی هوشمند خود به‌عنوان یک راهبرد برای اجتناب از روابط میان فردی نزدیک با دیگران و حفظ فاصله اجتماعی از دیگران استفاده می‌کنند، در نتیجه این افراد نیز رفتار فابینگ بیشتری نشان می‌دهند [۵].

نتایج مدل‌یابی معادلات ساختاری در پژوهش حاضر نشان داد نقش میانجی اعتیاد به گوشی هوشمند در رابطه بین سبک‌های دلبستگی ناایمن و فابینگ در دانشجویان تأیید می‌شود. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های مطالعات چوتپیتا یاسونوند و همکاران [۶]، کیم و کوه [۱۹]، چی و همکاران [۲۸]، یلیاز [۴۳]، سان و همکاران [۴۴]، مطلبی‌نژاد و همکاران [۴۵]، تنهان و همکاران [۴۶]، تالان و همکاران [۴۷] و ایوانووا و همکاران [۴۸] بود که نشان دادند بین سبک‌های دلبستگی ناایمن و اعتیاد به گوشی هوشمند رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد و اعتیاد به گوشی هوشمند نیز می‌تواند با میزان فابینگ رابطه مثبت و معنی‌داری داشته باشد. در تبیین این رابطه می‌توان به نظریه دلبستگی اشاره کرد [۴۹].

براساس مدل کارکردی در نظریه دلبستگی، شکل‌گیری دلبستگی ایمن و یا ناایمن به در دسترس بودن چهره دلبستگی در زمان نیاز نوزاد و برآورده کردن یا نکردن آن نیاز بستگی دارد. اگر چهره دلبستگی به نیاز نوزاد بی‌تفاوت باشد، سبک دلبستگی ناایمن شکل می‌گیرد. افرادی که دارای دلبستگی ناایمن اجتنابی هستند به‌دلیل بی‌اعتمادی به دیگران، ارتباطات عمیق و نزدیک برقرار نمی‌کنند. با توجه به اینکه دلبستگی در اوایل زندگی ایجاد می‌شود اما اثر آن در تمام زندگی ادامه پیدا می‌کند می‌تواند بر افکار، هیجانات و رفتارهای ما تأثیر زیادی بگذارد. از این‌رو، افرادی که دلبستگی ناایمن دارند به‌دلیل بی‌اعتمادی در روابط با انسان‌ها به سمت اشیاء غیر انسانی از جمله گوشی‌های هوشمند

پژوهش‌های بعدی می‌توان این رابطه را در گروه‌های بالینی نیز مورد بررسی قرار داد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

کلیه مراحل انجام شده این پژوهش مطابق با استانداردهای اخلاقی کمیته اخلاق در پژوهش زیستی دانشگاه شهید بهشتی بوده و شناسه تأییدیه آن نیز IR.SBU.REC.1402.150 است.

حامی مالی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد محمدمهدی اکبرزاده در گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی است و هیچ‌گونه کمک مالی از سازمان‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

نگارش مقاله: محمد مهدی اکبرزاده؛ ویراستاری و نظارت: سعید ایمانی؛ مشاوره: شهریار شهیدی؛ تأیید نهایی: همه نویسندگان.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از همکاری همه شرکت‌کنندگان تشکر می‌کنند.

بدین معنا که افرادی که میزان اعتیاد به گوشی هوشمند بالاتری دارند، بیشتر گوشی هوشمند خود را بررسی یا چک می‌کنند و در هنگام تعاملات رودرو توجه بیشتری را معطوف به گوشی هوشمند خود می‌کنند زیرا به راحتی حواسشان توسط محرک‌های خارجی پرت می‌شود [۵]. همچنین باتوجه به نظریه رضایت، می‌توان بیان کرد که تمایل افراد برای ارضای فوری نیازهای اجتماعی خود از جمله تمایل به افزایش محبوبیت در حلقه اجتماعی خود، فرد را به سمت استفاده آسیب‌شناسانه و مکرر از گوشی هوشمند سوق می‌دهد که این موضوع نیز می‌تواند به رفتار فابینگ در فرد منجر شود [۵۲]. به عبارتی می‌توان گفت رفتار فابینگ یک نیاز فوری فرد را برآورده و ارضا می‌کند و این موضوع باعث تقویت آن نیز می‌شود [۵۳].

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از این مطالعه می‌تواند به شناسایی عوامل مؤثر بر پدیده فابینگ در دانشجویان کمک کند. از جمله اینکه می‌توان با شناسایی این عوامل از بروز رفتار فابینگ پیشگیری کرد و همچنین در محیط‌های درمانی می‌توان با مداخله بر سبک‌های دلبستگی ناایمن و اعتیاد به گوشی هوشمند، میزان رفتار فابینگ در دانشجویان را بهبود بخشید که این بهبودیافتگی می‌تواند مخصوصاً در دوران پس از کووید-۱۹ که شیوع اعتیاد به گوشی هوشمند و به دنبال آن رفتار فابینگ [۲۷] افزایش یافته است، به بهتر شدن کیفیت روابط میان فردی، پیشرفت تحصیلی، کاهش اهمال کاری، رضایت از زندگی و تمرکز در دانشجویان کمک کند.

این پژوهش نیز مانند سایر مطالعات دارای محدودیت‌هایی است؛ یکی از محدودیت‌های این پژوهش این بود که این مطالعه یک پژوهش توصیفی همبستگی از نوع مقطعی است و امکان رسیدن به نتایج علیتی مانند پژوهش‌های آزمایشی با استفاده از نتایج این پژوهش وجود نداشت. همچنین این مطالعه صرفاً بر دو سبک دلبستگی ناایمن که بر اعتیاد به گوشی هوشمند و فابینگ تأثیر می‌گذارد، متمرکز شد. بنابراین، سایر متغیرهای مرتبط با سبک دلبستگی ایمن بررسی نشدند. به همین ترتیب، سایر علل احتمالی، عوامل تعیین‌کننده و نقش‌های واسطه‌ای رفتار فابینگ بررسی نشدند. برای تحقیقات آتی ارزشمند است که این مدل را با بررسی سایر عوامل مرتبط مانند ترس از دست دادن، خودکنترلی، عزت نفس و متغیرهای شخصیتی و اجتماعی روانشناختی مرتبط با شکل‌گیری دلبستگی در رشد انسان گسترش دهند. همچنین ابزارهای مورد استفاده از نوع خودگزارشی بودند. ضمن اینکه می‌توان این رابطه را در کارگزاران بورس و افرادی که در حوزه بازاریابی دیجیتالی فعال هستند، به دلیل استفاده زیاد از گوشی هوشمند، بررسی کرد. به دلیل تأثیر رفتار فابینگ بر کیفیت روابط زوجین می‌توان این رابطه را در زوجین نیز مورد بررسی قرار داد. همچنین این پژوهش در جمعیت عمومی انجام شده است که در

References

- [1] O'Dea S. Number of smartphone users worldwide from 2016 to 2021 [Internet]. 2020 [Updated March2020]. Available from: [\[Link\]](#)
- [2] Newzoo. Global mobile market report. [Internet]. 2021 [Updated 23 September 2021]. Available from: [\[Link\]](#)
- [3] James RJE, Dixon G, Dragomir MG, Thirlwell E, Hitcham L. Understanding the construction of 'behavior' in smartphone addiction: A scoping review. *Addictive behaviors*. 2023; 137:107503. [\[DOI:10.1016/j.addbeh.2022.107503\]](#) [\[PMID\]](#)
- [4] Al-Kandari YY, Al-Sejari MM. Social isolation, social support, and their relationship with smartphone addiction. *Information, Communication & Society*. 2021; 24(13):1925-43. [\[Link\]](#)
- [5] Sun J, Miller CH. Insecure attachment styles and phubbing: The mediating role of problematic smartphone use. *Human Behavior and Emerging Technologies*. 2023; 2023:1-11. [\[DOI:10.1155/2023/4331787\]](#)
- [6] Chotpitayasonondh V, Douglas KM. The effects of "phubbing" on social interaction. *Journal of Applied Social Psychology*. 2018; 48(6):304-16. [\[DOI:10.1111/jasp.12506\]](#)
- [7] Thomas L, Orme E, Kerrigan F. Student loneliness: The role of social media through life transitions. *Computers & Education*. 2020; 146:103754. [\[DOI:10.1016/j.compedu.2019.103754\]](#)
- [8] Ramjan LM, Salamonsen Y, Batt S, Kong A, McGrath B, Richards G, et al. The negative impact of smartphone usage on nursing students: An integrative literature review. *Nurse Education Today*. 2021; 102:104909. [\[DOI:10.1016/j.nedt.2021.104909\]](#) [\[PMID\]](#)
- [9] Koc T, Caliskan K. Phubbing phenomenon in educational environments: examining the impact of supervisor phubbing on student outcomes. *Journal of Further and Higher Education*. 2023; 47(1):15-30. [\[DOI:10.1080/0309877X.2022.2088270\]](#)
- [10] Parus MS, Adu A, Kerah MA. Phubbing behavior and quality of friendship in Faculty of Public Health, Nusa Cendana University. *Journal of Health and Behavioral Science*. 2021; 3(1):13-23. [\[DOI:10.35508/jhbs.v3i1.3031\]](#)
- [11] Afdal A, Alizamar A, Ifdil I, Zadrian A, Sukmawati I, Zikra Z, et al. An analysis of phubbing behaviour: Preliminary research from counseling perspective. *Proceedings of the International Conference on Educational Sciences and Teacher Profession (ICE-TeP 2018)*. 2019; 295: 270-3. [\[DOI:10.2991/icetep-18.2019.65\]](#)
- [12] Rachman A, Rusandi MA, Setiawan MA. Effect of phubbing behavior on student academic procrastination. *Jurnal Bimbingan dan Konseling*. 2019;8(1):1-5. [\[Link\]](#)
- [13] McDaniel BT, Drouin M. Daily technology interruptions and emotional and relational well-being. *Computers in Human Behavior*. 2019; 99:1-8. [\[DOI:10.1016/j.chb.2019.04.027\]](#)
- [14] Bowlby J. Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*. 1982; 52(4):664-78. [\[DOI:10.1111/j.1939-0025.1982.tb01456.x\]](#) [\[PMID\]](#)
- [15] Mikulincer M, Shaver PR, Pereg D. Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*. 2003; 27:77-102. [\[DOI:10.1023/A:1024515519160\]](#)
- [16] Mahdavi Rad H, Zahedi Tajrishi K, RamezaniFarani A, Asgharnejad Farid A. [The mediating role of shame and self-criticism in the relationship between attachment styles and severity of depressive symptoms (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2023; 28(4):492-507. [\[DOI:10.32598/ijpcp.28.4.4492.1\]](#)
- [17] David ME, Roberts JA. Investigating the impact of partner phubbing on romantic jealousy and relationship satisfaction: The moderating role of attachment anxiety. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2021; 38(12):3590-609. [\[DOI:10.1177/0265407521996454\]](#)
- [18] Shams M, Iftikhar U, Raja AA. Impact of attachment styles on relationship satisfaction: Mediating role of phubbing behavior. *IBT Journal of Business Studies (JBS)*. 2019; 15(1):161-9. [\[Link\]](#)
- [19] Kim E, Koh E. Avoidant attachment and smartphone addiction in college students: The mediating effects of anxiety and self-esteem. *Computers in Human Behavior*. 2018; 84:264-71. [\[DOI:10.1016/j.chb.2018.02.037\]](#)
- [20] Yaakobi E. The influence of organizational death on work priorities and the moderating role of attachment internal working models. *Current Psychology*. 2023; 42(7):5804-18. [\[DOI:10.1007/s12144-021-01939-6\]](#) [\[PMID\]](#)
- [21] Ding Y, Huang H, Zhang Y, Peng Q, Yu J, Lu G, et al. Correlations between smartphone addiction and alexithymia, attachment style, and subjective well-being: A meta-analysis. *Frontiers in Psychology*. 2022; 13: 971735. [\[DOI:10.3389/fpsyg.2022.971735\]](#) [\[PMID\]](#)
- [22] D'Arienzo MC, Boursier V, Griffiths MD. Addiction to social media and attachment styles: A systematic literature review. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2019; 17: 1094-118. [\[DOI:10.1007/s11469-019-00082-5\]](#)
- [23] Csibi S, Griffiths MD, Demetrovics Z, Szabo A. Analysis of problematic smartphone use across different age groups within the 'components model of addiction'. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2021; 19:616-31. [\[DOI:10.1007/s11469-019-00095-0\]](#)
- [24] Remondi C, Compare A, Tasca GA, Greco A, Pievani L, Poletti B, et al. Insecure attachment and technology addiction among young adults: the mediating role of impulsivity, alexithymia, and general psychological distress. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2020; 23(11):761-7. [\[DOI:10.1089/cyber.2019.0747\]](#) [\[PMID\]](#)
- [25] Parent N, Bond TA, Shapka JD. Smartphones as attachment targets: An attachment theory framework for understanding problematic smartphone use. *Current Psychology*. 2023; 42(9):7567-78. [\[DOI:10.1007/s12144-021-02092-w\]](#)
- [26] Zhang Y, Ding Y, Huang H, Peng Q, Wan X, Lu G, et al. Relationship between insecure attachment and mobile phone addiction: A meta-analysis. *Addictive Behaviors*. 2022; 131:107317. [\[DOI:10.1016/j.addbeh.2022.107317\]](#) [\[PMID\]](#)
- [27] Rahman MA, Duradoni M, Guazzini A. Identification and prediction of phubbing behavior: A data-driven approach. *Neural Computing and Applications*. 2022; 34(5):3885-94. [\[DOI:10.1007/s00521-021-06649-5\]](#)
- [28] Chi LC, Tang TC, Tang E. The phubbing phenomenon: A cross-sectional study on the relationships among social media addiction, fear of missing out, personality traits, and phubbing behavior. *Current Psychology*. 2022; 41(2):1112-23. [\[DOI:10.1007/s12144-021-02468-y\]](#)

- [29] Ergün N, Göksu İ, Sakız H. Effects of phubbing: Relationships with psychodemographic variables. *Psychological Reports*. 2020; 123(5):1578-613. [DOI:10.1177/0033294119889581] [PMID]
- [30] Sun J, Samp JA. 'Phubbing is happening to you': Examining predictors and effects of phubbing behavior in friendships. *Behavior & Information Technology*. 2022; 41(12):2691-704. [DOI:10.1080/0144929X.2021.1943711]
- [31] Yam FC. The relationship between partner phubbing and life satisfaction: The mediating role of relationship satisfaction and perceived romantic relationship quality. *Psychological Reports*. 2023; 126(1):303-31. [DOI:10.1177/00332941221144611]
- [32] Parmaksız İ. The effect of phubbing, a behavioral problem, on academic procrastination: The mediating and moderating role of academic self-efficacy. *Psychology in the Schools*. 2023; 60(1):105-21. [DOI:10.1002/pits.22765]
- [33] Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling. New York: Guilford publications; 2023. [Link]
- [34] Bitar Z, Akel M, Salameh P, Obeid S, Hallit S. Phubbing among Lebanese young adults: Scale validation and association with mental health (depression, anxiety, and stress). *Current Psychology*. 2022; 42(23):19709-20. [DOI:10.1007/s12144-022-03104-z]
- [35] Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1987; 52(3):511-24. [DOI:10.1037/0022-3514.52.3.511]
- [36] Besharat MA. Development and validation of adult attachment inventory. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2011; 30:475-9. [DOI:10.1016/j.sbspro.2011.10.093]
- [37] Sevari K. [Construction and validation of the mobile phone addiction questionnaire (Persian)]. *Quarterly of Educational Measurement*. 2014; 5(15):126-42. [Link]
- [38] Chotpitayasunondh V, Douglas KM. Measuring phone snubbing behavior: Development and validation of the Generic Scale of Phubbing (GSP) and the Generic Scale of Being Phubbed (GSBP). *Computers in Human Behavior*. 2018; 88:5-17. [DOI:10.1016/j.chb.2018.06.020]
- [39] Hassan Esfahani M, Khanjani M, Bazram A. [The factor Structure and psychometric properties of Generic Scale of Phubbing (GSP)(Persian)]. *Quarterly of Educational Measurement*. 2021; 12(46):7-26. [DOI:10.22054/jem.2022.64299.3313]
- [40] Magner N, Welker RB, Campbell TL. Testing a model of cognitive budgetary participation processes in a latent variable structural equation's framework. *Accounting and Business Research*. 1996; 27(1):41-50. [DOI:10.1080/00014788.1996.9729530]
- [41] Mosley MA, Parker ML. The phubbing problem: A dyadic exploration of the moderating role of partner phubbing on attachment and couple satisfaction. *Computers in Human Behavior*. 2023; 149:107953. [DOI:10.1016/j.chb.2023.107953]
- [42] Liu QQ, Yang XJ, Zhu XW, Zhang DJ. Attachment anxiety, loneliness, rumination and mobile phone dependence: A cross-sectional analysis of a moderated mediation model. *Current Psychology*. 2021; 40:5134-44. [DOI:10.1007/s12144-019-00464-x]
- [43] Yelpaze İ. The mediator role of self-control in the relationship between insecure attachment styles and problematic smartphone use in adolescents. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*. 2020; 10(58):457-73. [Link]
- [44] Sun Y, Yang J, Li M, Liu T. The association between neuroticism and nomophobia: chain mediating effect of attachment and loneliness. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2024; 22(1):685-702. [DOI:10.1007/s11469-022-00897-9]
- [45] Motallebinezhad A, Tabataei MS, Ghahhari A. [The relationship between personality traits and attachment styles with smartphone addiction (Persian)]. *Pouyesh in Education and Consultation*. 2023; 1402(18):22-41. [Link]
- [46] Tanhan F, Özok Hİ, Kaya A, Yıldırım M. Mediating and moderating effects of cognitive flexibility in the relationship between social media addiction and phubbing. *Current Psychology*. 2024; 43(1):192-203. [DOI:10.1007/s12144-023-04242-8]
- [47] Talan T, Doğan Y, Kalinkara Y. Effects of smartphone addiction, social media addiction and fear of missing out on university students' phubbing: A structural equation model. *Deviant Behavior*. 2024; 45(1):1-4. [DOI:10.1080/01639625.2023.2235870]
- [48] Ivanova A, Gorbaniuk O, Blachnio A, Przepiórka A, Mraka N, Polishchuk V, et al. Mobile phone addiction, phubbing, and depression among men and women: A moderated mediation analysis. *Psychiatric Quarterly*. 2020; 91:655-68. [DOI:10.1007/s11126-020-09723-8]
- [49] Bowlby J. Attachment and loss: Attachment; John Bowlby. New York: Basic Books; 1969. [Link]
- [50] Cook DR. Shame, attachment, and addictions: Implications for family therapists. *Contemporary Family Therapy*. 1991; 13(5):405-19. [DOI:10.1007/BF00890495]
- [51] Gritti ES, Bornstein RF, Barbot B. The smartphone as a "significant other": Interpersonal dependency and attachment in maladaptive smartphone and social networks use. *BMC Psychology*. 2023; 11(1):296. [DOI:10.1186/s40359-023-01339-4]
- [52] Ifinedo P. Applying uses and gratifications theory and social influence processes to understand students' pervasive adoption of social networking sites: Perspectives from the Americas. *International Journal of Information Management*. 2016; 36(2):192-206. [DOI:10.1016/j.ijinfomgt.2015.11.007]
- [53] Al-Saggaf Y, O'Donnell SB. Phubbing: Perceptions, reasons behind, predictors, and impacts. *Human Behavior and Emerging Technologies*. 2019; 1(2):132-40. [DOI:10.1002/hbe2.137]